

بسم اللہ الرحمن الرحیم

ملفوظات شیخ الاسلام

حضرت خواجہ عبداللہ انصاری ہروی

محمد نعیم انصاری

مطبوعہ مشعل بریلی منوہاجہ علیگڑھ

قیمت ۴۰۰

پانی کاتبہ محمد نعیم انصاری ریلوے علیگڑھ

بار اول ۲۰۰۰

مختصر السیاحی حضرت خواجہ عبداللہ القاری پیر ہر صاحب ملفوظات

شیخ الاسلام ابو اسحاق حضرت خواجہ عبداللہ القاری پیر ہریت ابن ابو اسحاق
خواجہ محمد القاری ہروی از اولاد حضرت القاری اندو مست القاری پیر حضرت
خالد ابو انور القاری خنجر خانی مدنی تہائی حضرت رسول کرم صلی اللہ علیہ وسلم پویند
حضرت خواجہ مست القاری در زمان خلافت حضرت عثمان رضی اللہ عنہ ہمراہ اہل
قبیل بنجر اسان آمدہ بودند و در ہر راستہ قولن اختیار کردند۔ اشارت قولہما کہ
بنجر اسان حضرت خواجہ مست القاری نام نسوہا سرت۔ دلائل کتاب و تہذیبان پسہ صلی
و شمس (کتاب) در قندار۔ و ہمارت تاریخی جان القاری از اہل پیر ہریت
مربوطہ فیض حضرت ابو اسحاق خنجر خانی بودند۔ و سہ لکس احادیث نبوی در کتاب
و از حضرت خواجہ مست القاری و دیگر حضرات اولیا کہ کرامتہا در زمین
کردند۔ و ہر سہ لکس القاریہ از خواجہ موصوفہ ہست۔ و اکثر شہارہ القاریہ
در خراسان خصوصاً در یامہ ہریت آباد است۔ خواجہ مذکور صاحب دلائل آن پار
است۔ و سہ لکس چہا ہشتاد و یک سالہ است۔ ہمہ رجم الاخر لہجہ شہادت
و بیاض صاف۔ در ہر راستہ رعت کردہ در موضع گذر گاہ مدفون گشتند۔ و تہذیب
گفتہ شدہ ہستہاں تعمیر کردہ شاہ رخ فرزند است و بر لوح تراشہ کہ مانند ہنار
تھا ختم ہر تاریخ و باب وفات او بنقوش است۔

این خواجہ کہ در صورت و معنی شاہ است	در سہ لکس و یک سالہ است
از روستہ حساب محل اودانی وفات	تاریخ وفات خواجہ عبدالمہدی است

لہ بیاض کہنہ قلمی فرسودہ۔ نزد داروغہ رشید احمد خاں دارالعارفین حنفیہ محفوظ است
صاحب مراد آباد مطبعہ مطبعہ صدیقی بریلی با تمام مولوی محمد شہید

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله رب العالمين والواقيت للماضين والصلوة والسلام على رسول الله محمد وآله
از واهی اجمین -

قال شیخ الانام وقد الامام سالك مسالك شریعتنا سالك مناسک طریقتنا
کاشفت اسرار حقیقت برهان العارفين وسلطان الواصلین هر شرف السالكین وطلب
المحققین بخود سبب حضرت یاری حضرت خواجہ عبداللہ انصاری -

او زور دست خستگار الیخود در آن مرده یاد توید عاشقان را مونس جان آمده
صد هزار سال همچو موی مست در هر گوشه رستا ارنی گوشده ویدار جریان آمده
صد هزار سال عایشی گشته بنیم پر امید بر سر کوه غمتا اللہ گویا آمده
سینه ما بنیم ز سوز بهر تو بریال شده دیده ما بنیم زور و عشق گر یال آمده
عاشقانتا لعل فقر و فقری بنیزند بر سر کوه غمتا پانچو کویا آمده
پیر القاسم از شراب شوق خورده خبر عده همچو مجنون گریه عالم مست و خیرا آمده
اے کریم که بخنده عطای و اے حکیم که لپشده خطای و اے محمد و کر ازاد راکی
ما جدای - و اے و اے که در دانتا و صفات تنهای و اے خدا و که خدای ما نزلای و اے خاگر
که کرمان از تنهای - جان ما را صفای و ده، دل ما را جو گاه و چشم ما را احتیای و ده و مارا
از روسته آل ده که آن به -

یار خیال را تو بهر حسیان و ده در و همه را العاری در مال ، ده
این بنده چندان که چینی باید ساخت آمل ده نوی هر آنچه دانی آل ده
ای - قدر ما را ایندیر و بر عیبهای ما خورده بگیر + ای همه فقر خود بر ما بد کردیم
بیزتن خود پیدا کردیم - و شیطان بسین را شاد کردیم + و بد و بد و طایف کسل

از نعم ما را به شادی بردماله ای از پیشی خطرو از سپارایم نیست و ستم گیر
خبر فغانی تو بنیایم نیست و ای ترسناکم از بنیای خود - بیا هرگز بران خودی خود را
در بر منم از تو داریم - و در دل اسرار تو داریم و بنیان اشیاء تو داریم -
هر که بر حق است تو جویم - و اگر گوئیم شایسته تو گوئیم - ای بنیای تو حیدر را از خوار بنان
و یانه احدید ما به ای کون - ای ترسناکم از بنیای خود که شایسته بنان - و ما را ای خود را
کون - ای از دو جهان صحبت تو گزیدیم - و جانم بلا برتن بریدیم و جانم پلاس پوشیدیم
در دهر عاقبت دیدیم - ای فرمودی که در دنیا بدان چنگ که در تو نگهال منم و در دنیا
و مسکنان گمرد - ای چشم اولی ترک در آخرت بدان چشم که در دنیا از گمردی برتن
ای هر که ادای صحبت خود کنایه از بنیای خود را بیاورد - ای کون از آنچه در
منشاس اعتقاد و عید الدنیا و آخرت و اولی است - ای هر چه طاعت است به نازم و در
چشم عفو جز تو بر کعبه ندارم - ای بنیای منم و طاعت است و دنیا و آخرت
تو رو - که کارانی نیست - ای فضل تو که ای نیست و شکر نزاران نیست
ای هر کس ترا شناخت - هر چه از غیر تو دید بنیاد است - هر باقی
هر کس که ترا شناخت حال را چه کند - فرزندان میال و دامناس را چه کند
دیوانه کنی هر دو جهان نشی بخشی - دیوانه تو هر دو جهان را چه کند
ای دیوانه که شکر تو بجا بازیم - و چایته ده که کار آید بجا سازیم ای و نا می ده
که از راه نیفتیم - و بنیای ده که در چاه نیفتیم - ای یقین ده که در آبر بر ما باز نشود و نشا
ده که صحوه حرم ما باز نشود - ای ستم گیر - و دست آید بر نزارم و عذر هم بنیاد که با
گمرد نزارم - ای هر که چه آورده - بد که در دنیا نیفتیم - و هر کس که چه کرده - ای هر که در دنیا
ای حقیقه ده که از دنیا بنیاد شویم و تو حقیقه ده که در دنیا استوار شویم - ای بنیاد
نا بنیای نشویم - و براه آید که ستم گردان نشویم - ای تو که باز که دیگران نمانند و تو

دیگران نہ تو آئند۔ الہی بیزار کارمن۔ منکر بکر دامن۔ الہی دودہ کہ درویش افزون
 کند۔ تو فقی طاعتی کہ بہشت رہمونی کند۔ الہی طاعت جو کہ تابان ندریم و بہت
 ملک سے کہ تاپ آں ندریم الہی دے وہ کہ درویش ہو انہو۔ دسینہ وہ کہ درال
 رزق دریا بنور۔ الہی دیدہ وہ کہ ہر بلوہیت تو نہ بنید و دے وہ کہ داغ عبودیت تو
 گزیند۔ الہی نصیب وہ کہ حلقہ عبودیت تو درگوش کند۔ وہ کہ زہر حکمت تو نوش کند
 الہی یافت تو اندوہ گناہ است۔ دور یاد تو فوت باز درگناہ است۔ آں را کہ خواند
 واسطہ در میان بنور۔ و آں را کہ زاندر بچ گناہے نکرہ بود الہی آنچہ تو کشتی۔ آب
 و آنچہ عبد اللہ کشت۔ بر آب دہ۔ الہی از کشتہ تو بوی خون نہاید۔ دار سوختہ تو بوی
 دود۔ چرا۔ کہ سوختہ تو بہشت مشا و است۔ کشتہ تو بکشتن خوشنود۔ الہی اور دنیا
 مدعیت میکندیم۔ دوست تو محمد صلی اللہ علیہ وسلم نمکین سے شود و دشمن تو ابلیس شاد
 الہی فردا اگر عقوبت کنی۔ باز دوست تو محمد صلی اللہ علیہ وسلم زندہ کیں شود۔ و ابلیس
 شاد۔ الہی دو شاہی بدین یدہ دو اندوہ بدول دوست منہ۔ الہی اگر بہر سہی حجت
 نداریم۔ و اگر بہر سہی نہایت نداریم و اگر بہر سوزی طاقت نداریم۔ ماہیم غفلت ان بے ایم
 وار طاعت بے پیرایہ ہمہ محتاج و بے سرایہ الہی اگر یکبار گوی بندہ من۔ از رخسار بگذرد
 خندہ من۔ الہی اگر کاشنی تلخ الہیت از بوستان است۔ و اگر عبد اللہ مجرم است
 از دستان است۔ الہی چوں بہ تو نگریم۔ خاکیم۔ بلکہ از خاک کمتر۔ رباعی
 پیوستہ دلم از رضاے تو زند۔ جاں دین من نفس پرانے تو زند
 کہ ترسہ خاکسار گیا۔ و دید۔ از ہر گیش یوسے دفائے تو زند
 الہی چوں نیکیاں استغفار باید کرد۔ تا نیکیاں را چہ کار باید کرد۔ الہی گفتی بکن ذلک و کشتی
 گفتی بکن در بال و دستی۔ الہی اگر ابلیس آدم را بد آموزی کرد۔ گندم آدم را کہ روزی کرد
 الہی چوں ناظری چہ جویم و چوں ناظری چہ گویم۔ الہی سے بینی و سے دانی و بدردن

مے توانی - ای چوں ہمہ آں کنی خود خواہی - پس ازین بندہ مفلس چہ خواہی - ای
 ہمہ سے خواہند که در تو بخزند و عبد اللہ بنحو آید - که در دست نگر ی ای علمو که بر آفر شستی
 ناگو سار کن - و چوں و آفر عفو خواہی کرد - و رادل شمسار کن - ای امر زین مطلق
 چہ کار است - و کرمیکہ ہمہ را ترسد چہ مقدار است ای چوں در یک عنایت تو موج زند
 خیانت از که پیدا آید - و چون چشم رحمت نگر ی گناہ اند که نماید ای آفریدی را انگاں -
 و روزی دادی را انگاں - پیامز را انگاں کہ تو خدای نہ بانگاں - رباعی
 من بندہ عالمیم رضا تو کجا سبت تار یک لم نور و ضیاء تو کجا سبت
 مار تو بهشت اگر به طاعت بخشی این بیج بود لطف و عطاس تو کجا سبت
 ای محبت دوستان تو بجا است و غیر ایشان تابا جاست ای جیفعلیت است که بادستان
 کرده و بچ سواست ایشان را در دنیا آورد - هر که تر یافت ایشان را شناخت و هر که
 ایشان را شناخت تر یافت - ای هر که خواہی بر افند گوی بادستان تو در افتد ای حل
 بهشت در نظر دوستان تو فارست - و چونند ترا با بهشت چہ کار است رباعی
 اگر بهشتک از خوش نسیم است دم جان بخش چوں یوسیت ندارد
 مقام قرب و جلالت فردوس و لیکن رزق کویت ندارد
 ای اگر بهشت چشم و جبرائیل است - بے دیدار تو در دو داغ است ای جمال تراست باقی
 زشتند و زبانی فرودان بهشتند - ای بهجور و قصور نہ تا ریم کہ اگر نقشه با تو پیر از حکم
 بهروزخ بری و عیدار نسیم - و اگر به بهشت بری خریدار نسیم - رباعی
 در روزخ اگر وصل تو در چنگ آید از حال بهشتیاں مرا شک آید
 و ز بے تو بھواسے بهشت خوانند صحرا کے بهشت بردم شک آید
 ای دعا بدر گاہ تو لجاج است چو دانی کہ بندہ بچہ تلج است - ای کاش عبد اللہ خاں
 بود سے تا آتش از دفر جہاں پاک بودے - رباعی

دسے آدم و نیا دامن کار سے امروز زمین گرم نہ شد با نوار سے
 فردا بروم بختبر انرا سوار سے نا آمد به ازین سحر با بر سے
 ای همه از تو بر بند و بند الله از خود ندیر که از تو نمک آید و از بند الله بدی + ای اگر چشم عالم
 بگیرد و چراغ من کشته نشود و اگر همه جهان آید بگیرد - ای اگر در پیشش نشود - ای
 اگر به نور در عبارت است اما کار با همیشه است - رباعی
 آنجا که غایت الهی باشد فتنه آخر کار با و شای باشد
 و آنجا که کبریا باشد پیاده نشین کلیسا ای باشد
 الهی انجمن از کعبه آید و ابراهیم از بیت خانه کار با غایت است باقی بیانه الهی
 تو بحر ال بر سر سیم نازند و در دشتان پیغمبر و قنبره سازند - ای اگر چشم با فراق
 تا یک است و لعلش دارم که صبح وصال نرو کی است - رباعی
 با شوق چو ال ز جود خود بر گیرد اندر دو جهان در لعل و لبر گیرد
 با الله محبت نه باشد از دهر او کور ایچان لطف در بر گیرد
 مستی انجمن فانی است و از من باقی - رباعی
 من مست توام از با ده و جام از آدم مرغ توام از دانه و دام از آدم
 قصه و من از کعبه و بیت خانه تو ای در نه من از کعبه هر دو مقام از آدم
 الهی آنرا که خواهی آید جوئے او رواست و او را که خواهی چه در عالم الهی در اصف
 در دامن آدم تو نشستی و در دشتان پیغمبر نشستی - از رویه او سپا با بکرده ایم
 اما در حقیقت تو فتنه انگیزی ای چون آتش فراق و آشتی - با آتش دوزخ چه کار و آشتی
 ای روزگار ترا چه تم خود را سست یا فتنم - اکنون خود را سست یا فتنم - ترا سست یا فتنم -
 از صبح دهنال پیغمبر بود عدم آنجا که من عشق تو بود هم به هم
 روزانه اگر کسی نه بینم همدم شب سست و فتنه چه از پیش و چه هم

الهی بر شمرده چاره‌های خود گواهم - داز لطف عنایات تو اگر کنم - خواست خواست زنت
 من چه خواهم - الهی اگر نه امانت را منم - روز نخست میدانی که چویم - الهی چون را با تو
 و شکسته را دیدار است - عبداللہ را با امید می چه کار است - را می
 در با لگنت سنگان زه را با راستی - سنگ را با راستی شکسته را دیدار است
 من سنگان سنگ صفت از صفت تو - نویدیم که سنگ سنگ را با راستی
 الهی بدعا فرمان است - نظم رفته را چه در مال است - الهی چون تو در غایتی بین و صیبا
 بودم و چون تو از غیب پیداشدی - من از غیب جدا شدم - الهی اگر عبداللہ بخوای تو امانت
 بپوشیده و بپوشیده را - دیگر او را بخوای سوخته - و در شکسته دیگر باید از شکسته او را
 الهی بپوشیده از طلسم که مرا بپوشید - و دیده آن شکسته که مرا بپوشید - الهی کشتن این حلق
 افزوده را و سوزان دل سوخته را - و در این سوخته را - و در این سوخته را - و در این سوخته را
 را - الهی هر پاسی که شکسته ترا بشد - برام شد باید بی - و هر سوخته ترا بود بر تمام او
 را دی - الهی چون تو انستم - ندانستم - و چون تو انستم - ندانستم - الهی بجز مرگ آن نامم
 توانی و بجز مرگ آن صفات که حیاتی بفرمادم - که نتوانی - الهی با سستی که دوی
 تمام کن - و بر من که تا یا میدی بلام کن - و بدن ما را بر آتش و درین حرام کن - و دیدار
 خود و بر پشت - را را دوا می کن که تو می بینی - اسے دلیل هر گشته - را را می
 باریت تو انچه من گدا می خواهم - افزون ز هزار بادشاهی خواهم
 بر تن من ز در تو حاجت من خواهم - من آمده ام از تو ترا می خواهم
 الهی اگر کار بگفتار است - بر سر آهم - اگر بکار است بکار خواهم - الهی بین بسیار
 پیاده ام - رخ بر که آورم - اسب چنان بر تو آید - از آلبا رو که فرزند طاعت همه بپوشد
 الهی در آن ساعت که در شام است - اهل در مانده یا شیم از دیو نیل صورتان در مال خود بپوشد
 الهی از آن خواب - که بر نیکان بنادی - پس نصیب من بپوشد - که تو آه سه

اگر نعمت خبر بجاغت نباشد پس این بیع خوانند لطف و عطا کو
 الهی دیده که دشمن این است - دگار شود و چنانچه که درست بین شود کی و نه را شود - الهی
 آنچه دوستی - در پوشتیدیم - بیع از ایناید - آنچه در کوشیدیم نه ظالمی که گویم زبهار -
 و نه را با تو حق که گویم بیار - آنچه براداری میسیدار و این برداشته خود گذار -
 و الذین جاهدو - و فرمان است - قلم رفته راجه در آن است - الهی چوین تمام است
 شرا با ظهورا - کدام است - الهی هر چه از آن ماست برانگذرد و الهی همه از روز پسین است
 و عبد اللہ از روز پیشین - الهی ما را گندم ده و نان ده - و زنده انگور ده - الهی دست عبد اللہ
 بسته بود که با فانی بسته - الهی تو را بجز من مگیر - من ترا بجز من نگیرم - زیرا که کرم تو را بجز من
 بخش است و من با جرم خود بنده حقیرم - الهی همه ترسند که خواجہ خواجہ شد - و عبد اللہ
 می ترسد که دی چهر دست اگر حساب با مایه و ارالست من دروغم - و اگر با عقل است من
 در حجه بشیم - الهی چوین ترا جویم - که در ملکوت کمتر از تویم - الهی در و من تو از تو شاد است
 و بنده در و من تو غمیز تر از او است - الهی اگر چه کثافت من افزون است - اما من تو از
 حد بدول است - الهی اگر چه من مسلمانم - و اگر بدیده ام شیانم - الهی اگر سوزانی بجای
 انم - و اگر بیامری بجای انم - الهی پر روز که بر نمی آید - ناگس ترم - و چند تا که میروم
 در پس ترم - الهی در و دل بهر تو بکار است و گرنه چنانچه مرده راجه مقدار است - الهی
 چه کنم تا ترا شانم - و خون دل از دیده بیالایم - الهی نه کلید دارم که در بکشایم
 و نه کرم دارم که بخورم - بخشایم - ای لیکانه که در آفرینش مقدسی چه شود اگر
 در دم و ایسین - مقلی را بفرمایوی - رباعی

بے حکم تو چرخ مینے مانے بنود بے امر تو خلق را از مانے نه بود
 گر بگذری از کرده و نا کرده من من سو کتم - ترا زیانے نه بود
 بے عزتی و نیا جاکو عبور است - شهرتال میروم در با کسیت لیا قامت و مراست

بے استقامت زخم نیش بے رحم است - مطلقه ابراهیم اویم است گر خسته غفلت
و بیداری است - مانده غضب بخدادی است - خانه تخت و بزمی است ملوک با
نیزد سبطانی است - خود پستان دین هم تبار اویر است - مردود البوسید الوالجیر است
چرخه سوز تلمی است - دلشیت بازده شقیق بلخی است - پروانته استقیاء است - بگذشته
القیاء است - برگ طالب ذلیل - وزیران غدر او کلیل - وایسا آیت اهل عبرت را دلیل که
قل متاع الدنیا قلیل والاخرة خیر لمن المتقی - ولا تطمعون فتنی -

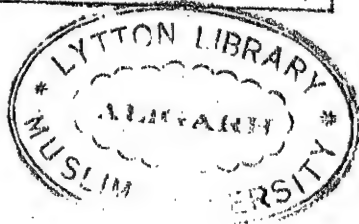
اے دردش نظر کن انگورستان - و غافل میاش چوں مستان - تا بیتی خدوتها بر دفرار
دخفه درال تازنین گلزار - هزار در هزار - همه چید که روند و کوشیدند - و در آتش حزن بپوش
جوشیدند - و کلاه از خوابه پوشیدند - و مانده با میچم کردند - و سبب بار از زرقم بود با چید
و غلبا نمودند - تا نقد با برونند - و غایتها حروند - و خضر آتیا بر دینا رفا بیا بر دماشتند - و
نخ محبت دنیا در زمین دل کاشتند - آخر رفتند - و بگذشتند - نگاه همه را بدیر گس
کشانیدند - و شربت با مرگ از دست ساقی اهل چشاندند - و بر بال گویا اندک از جوآن
غافل و سپرک حاصل - مگر دیوانه اند که در نمی یابید - مادر خاکست خون خفته ایم - چرخ
در تقاسم کفن نهفته - و هر یک ماه دو نهفته - و بهفته یا و شمارفته - مانند پیش از شما بر سبط
دنیا بکارانی بوده ایم - و نشاط انبساط جهان فانی نموده ایم - و شربت راحت نموده ایم - و
بر قرض کمال آرزو بقدیم مرا و بچیده ایم - غایت شربت ناگوار بگشایدیم - و از دنیا و
از زندگانی دنیا فانی دیدیم - تا خبر دار شدیم و خود را دیدیم - بر باد فنا داده و بر خاک
مخت و فنا افتاده - و نه از ازل و عیال دیدیم و حق - و نه از مال و منال یافتیم - و منصفه تمام دیدیم
پس ندانست - اگر در پیش نبود و قیامت - انگواران دور با شون فراتر - و نه نقدی نه قماش - و نه مال
خطا ندانست - نه مکان و صوت و صدای - بجهت شمشاد - که از خط و دنیا حرام است - گوشت
و پوست مانع کربال است - و تنیکه را از مکان بود - و گریه را در مکان - مگر دیم تیرے

ترا پر ہیز با ید چند گامے کہ فاسد گشتہ از عصیاں مزاجت
 کشادی می طلبا اکنون ز توبہ کہ تا فردا شود بدیتی را واجب
 ز رخ عشق و رزق ای پیر انصار مگر فضل خدا باشد ملاحت
 احوال جاہ - بیاز از لگاہ و سبب بگاہ - و شرف روز در گناہ - و ناکوشتا با او دین
 شما تباہ - از کوئی چہ تا پیری - ہمہ نایابی دولیری - غم و کلماتی و غدر و خواستی رگ ز کین
 و مقام تو در زمین - و با ز گشت تو بہ سوسے رسیاں ملین - در جوانی نقل و دور
 پیری بے حاصل - و غم دنیا بے دلی و درول - و از آخرت غافل =
 دلاور کا حق ملکین نظر ہا کہ در راہ تو مے بینی خطر ہا
 کشا از خواب غفلت چشم - تا من بگوش ہوش تو گویم خبر ہا
 مگر در خلق گوہر سستاں فکندہ ز یکس تیر فنا جملہ سپر ہا
 لبسا شاہانیا مہر و مند و وفا کا کہ لیشاں در جہاں مانقہ اثر ہا
 معاصی ز سر و محضر از تو نمود است لکام نفس تو بچو بس شکر ہا
 گذر گاہ بہت اس دنیا کو فانی شاید مرد و عاقل ذرہ گذر ہا
 چو در پیش سست مرگ کا تو پیر انصار تماشائے جہاں کن در سفر ہا
 اسے در دلش - ہلال کہ دنیا سرا کو ترک است و آدمی برا تو مرگ است چاہیبتا ریک
 و رامبت با ریک - و آدمی زمین کہے کہ یا مظلوم پرست و چراغ ایمان اکثرت - ای
 عزیز چہرہ کن نامرد سے شوئی و صاحب کج رہ دور و شوئی - تا بہمت و دولتیاں و
 دولت الیشاں - رخسارہ تو زرد شود - و مہر و نیا در دل تو سر شود کہ دنیا با تو بازی کوکبا
 و عادت شیوہ الیشاں است کہ پیوستہ خود را بنیاد نماید و مال را بیا زمانیند - رہا می
 را مے کہ دریں زمانہ فرد سے کردی اندر رہ درین صاحب - و ردی کردی
 روزاں شبان بگر و مرداں میگر و مردی کردی چو گرد سے فرد سے کردی

گوئی که بیک قول نهادتارستم نخواست که خمار کامش سستی
 ای درویش اگر بانی وریار است - و اگر بیانی بی نیاز است - بسیار است بیدار
 بده تا بماند - و اگر سخن میداری بخورتانمانه - ای ورویش بر چه چیز است و کتن - بیرون
 بروقت دیگر - ولی رنگ پذیر است - و وقت را نفیر است - و هر دو تفهیم است
 و هر وقت و یازمانه - و هر دو را اعتماد نشاید و انکه پیر نیابار - و بی نیابا که گویا از آن
 یا و نماید - بدانکه چهار چیز نشان بدستی است - بی شکری و برکت - و بی شکری
 و در مصیبت - و بی رخصتی و در شمت - و کاپی و در خدمت و بی نیابت
 است - و نشان آن دو چیز است - اول عصمت آخر توپ - ای بیای و او را
 توانا که بیاد رسه چیز از او رسه وقت پیر و چندی در بار - در بر او کتی و شام
 و محرومی در وقت دیدار - ای عزمی سحانه آتالی ایضا را بیست قبول بیرون
 بگذشت - چیزی را ده سیاه را بیشتر و قریب را ده را چو ماه بگذشت -
 طوفان شاه - بجهت شیخ اند - و بخدمت او در افتاد - و گفت ای حاتم شوارح طریقت
 ای که یگانگی جلال تحقیقت خدا و تعالی من رحمت کند باند - گفت ای حاتم منی و
 ترازو که قدرت خدائی گمان بدیده - که از گمان خود و هر چیزی - طوفان که گفت
 نصیحت کن - شیخ گفت ای دوست - هر که مولی طاعت ترا نصیحت نکند - و هر که با تو
 بود نصیحت نکند - همه تو را با یکی - و چه تو را با یکی که در راه و چه تو را با یکی
 از بی سراد - یکبار علم کن ترائی گشت - و دیگر در خانه اقامت یافته - و دو کمال جهان
 الذی امر به بیدار - گر بر گرد او گرفته - لطف او گوید بیا - و هر او گوید بیدار - یا از آن
 تنگ این نیست - و صحبت را از بانی بیدار - بیدار و دیگر و دیگر و خفته
 و در سده از بی علم نامورنه گاه - در غرقم و گاه سوخته - بیک سال علم اوفت و چراغ بیدار
 بیک درجه خود هر سه شود - و در آن حرف لبخست - کس را حق و حق نداده -

و نموده نه راه پيدا آمد - اوليا - و راه نمودن انبيا - لفظ
هر کار سنگی و دوجبه و او سلطان ازل
احتياط ماجه سنجيد ميش نقد هم اله
آل چه بازي خواستال شد پس خيمه
به چه کاری و در بهارال تيره آل پدري
تا انچه پيري نمائند - و اکما طامع بود
تقر تسليم و رضا انصار يا ندر سيمر چيست
اخر تر کار کن که کابل نشوي و رزق از خدا
و کابل پيش آرد - اگر ازل بودی کنی اندیشه و کابل
آورد - و دل را کنی چو در و گوئی حکم سلطان ازل این بود - اگر گناه از خدا است پند را
عذاب چيست - انبيا با همه درانی - و اوليا با همه چالانی ظاهر با لب شيرت بودند و در باطن
خوف نمودند - و درین هم نفس ز کجا این بود و پس - ز بهار تا کنونی که نقش کاه است
باش منصور تا باشی منور و در حق تعالی حق علامت میزند - هر که او را چو او در هم از بهر
چو او در هم تا کار سازم خوانند - و در راه تمام با همه خوانند و خوانند و خوانند و خوانند و خوانند
نیز ان کاه - امروز که است با قزو انگوستر - کاه شکر ان کاه است و پنداره کاه
پیر کار باش که کاروان کاه است - اگر کاه بی - و او را چه گناه است - از باران بهار
نشان نیست و زیانو کار و وقت نشان بد - در بهار نیست با بهار هم را بهار ان که او را بهار
او را چه بود - که با بهار نیست - ان کاه قبل قدیم است با ان کاه شکر که در ان کاه است
بر خیزد قیامت نما - تا قیامت است و است که در - و ان اگر بر تو به قیامت است که است
و دشمن کن که مباد اندام است است که در - زار بر که در - نه نرد کاه است - از اندام است
چراغ افروز که عقیق امار کیت - این مشوک باک نشوي - این آنگاه شوي که خاک شوي لغت

خود را در این عالم است. و خست کشیدن به صبر ملاک جاد و ال است
 بر گناه دلیری کن. که حق جبر است. و خوشی را غرور بد که سبب است. بعد از
 که تمام طاعت بر گناه نیشود. اول بر شایسته شود. که از آخرت تیا هفت شود. و حق تمام دنیا
 بیا خردید. و بهر خلق بیا راست و گفت این جای بالاست. و آخرت را بیا راست
 و گفت این نشان عطا است. و خود را به قبولی بیا راست و گفت که ای جوان مرد
 پرور گیتی این است اگر پادشاه داری. و در سید او دار و اگر سرور داری در کنده او دار. و با حق
 خاقل مشو که هر کس مردان مرد را در سبک گلاخ با و به پیرا بریده اند
 نو میدهم بهایش که در دال با ده نوش تا که یک خروش بمنزل ترسیده اند
 شانه خیزد و دین بندگی را شایسته اول خودی یا بدیده که با حقیت و هم با بدیده است
 سرور و انقیاد باید. به خالق است. چهارم به بدیده و لام است. پنجم گفت باید با سلام است. ششم
 یار و بدیده است. هفتم به بدیده است. هشتم به بدیده است. نهم به بدیده است. دهم به بدیده است
 به حالت. دهم خاموشی یا بدیده است. یازدهم شمشیر یا بدیده است. شانزدهم به بدیده است
 دل را به بدیده است. تا که به آخرت گردد و گفت به بدیده است. که آخرت را در فرمایش غلط کرد
 از غیبت است. و هر که بداند است که نیک بدر ایاورش خواهد بود. از غیبت است. و هر که
 بداند است که در وقت روزی میل نکند. از غیبت است. و هر که بداند است که اصل را فاک است
 از کبر است. و هر که بداند است که قضا و خدای بود خواهد رسید. از غیبت است. و هر که بداند است که آسمان
 چیز است و نیست. از غیبت است. و هر که بداند است که او به خود دانست از کفایت است. و هر که
 اخلاص یافت از ریا نیست. بهر دو باش. کار تمام کن. و در کوچه و بازار بهر مقام کن. دل
 خلیج مبد که خسته گردی و دل به حق به بند که دارسته گردی. تیرس تا از کس نه ترسد. و هر که کند
 بهر دو اگر بر آید می خشی اگر در او پی گلبه باشی. دل بدست آتا کس باشی. آن نمای
 گانی. و اگر به نوغانیا خیزد و آنی خیال نمای. که باشی چنان باش که نمای. اگر خالق را

شناختی - د به مخلوق نه پرداختی - عیبیه که از نیست - دیگران ملامت کن - و داد اطاعت
 نداده و عیبی که امتسا کن هرگز تو که در آن شکر نیست - نقصان دو جهان - و هر شد تو که در آن
 صبر نیست زبال چا و دانست - هر گاه که در آن خلاص نیست - کفر بیبال است و هر طاعتی
 که در آن عیب نیست عیب کن که در آن زندگانیست - بندگی که در آن رعایا ملامت است - تو او را
 بنده باش چون به عالم ترا غلام است - اگر از نفسی تبارستی - مملکت بدو ملکت است و تو
 نفوذ خواهی بر جا محبت کنی - بیو خانی - فرزند خواهی هدایتی نیست و هر سوای - اگر بخواهی
 ندانند که الصاف چیست - الصاف داند به الصاف کعبه است - رباعی
 ای جان تو در پی بوی گشته کرد / نیشین پی بوی گشتن منیر رنگ دو
 ز سیراک نمی فرزند و رشتنه عشق / صد جان مقدس در مطهر به دو جو
 و ریاه که یقینی باید - یا ناله یا جو قبول یا دل برور باید - یا دکن بر خول نام تو در نام
 تو نگار نیست - دور که تو نگار تو نگار اندام استانی میبانی - در زیر پا بانی که اگر حاکم باشی با تو
 و اگر نه ده بدانی - آنجا که بماند تو نگار تو نگار بود دیگر بار به که چرخ خول خواهد بود - آه - آه
 از تعدادت راه و پاره این از چالگاه و پاره این - از چالگاه - سبک لعل ستور و - دیگر
 آینه شاه باشد - تا اگر در صاعقه اشود - و سوار از پیاده جدا شود - تو سپاری همه
 جانند نه کالبد به جانند - می پنداری که دارند -

ای طایفه که در عشق شمع است / در غیر از نظر به محبت چرخ کنی
 از جستجو به غیر تو بیگانه بشو / خواهی که دل به حضرت او بشناسی کنی
 قفا که شور و دلوله در آسمان خست / آنکه که تو ز بیم خدا رنجا کنی
 ملک است بهشت از تو شود گرز در سبزه / خود را فدای خاطر یک نوا کنی
 انهار یا چو روز شوی روشن از شب / خود را به عجز به در سلطان گدا کنی
 آنجا که الله را شناختند - به عرش گری نبرد اختیار - ای عزیز ادا و در کلمه از

و گیرال بگردان - طبع بر هر که نهادهی - اسیر گشتی و منت بر هر که نهادهی اسیر گشتی -
 کشتان انگیزان طلبا که این دو نان استان حاصل می شود - رباعی
 ولا چول بریدی نه دوتان قطع زوشت کسان توشت جان نخواه
 سنال مغور که حاجت و دهریح دوت زوختان دوتان یکے نال نخواه
 وادان غرتا است - و بستن عاز وادان حکمتا ست و طالب شفا بیمار که خود
 بند و بر خود بند و حقیقتی اسخی را مستحق نیست و طلب علم غرتا است و طلب مال دولت
 علم بر تاج است و مال در گردن شل - اگر میخواهی از آن خواه که دارد و میخواهد که خواهی
 و از آن میخواه که ندارد و نمی ترسد که بخواهی - ای درویش در لطف و کرم باز ترا این غفلت
 و از - تو راه نه رفقه از آن نمودند - ورنه که زدا این رکه درش نگشودند - ای عزیز میر که در
 سجود نیست صفی به از آن است که در وجودی نیست - کفچه به از آن نظم
 در یکس چشم حقارت نظر کن مادر تو هم بدیده تحقیق بنگرند
 زیرا که هر چه است ز درویش پادشاه چول نیگری زهری که از اصل جوهرند
 تفصیل پس میان این هر دو شصت درخورد و خواب چول همه با هم برابرند
 چو در سجود چول بگذشتی زهر و راه باقی پراچیه هست تا از الحام کمترند
 ای عزیز صحبت خلق را در دهر و دوا او تنهایی - ورنه مارا با حق صحبت و نه حق را
 از راه دایمی - ای لبیا کس که از راه فرنگ و در است و یعنی در حضور لبیا کس را از راه
 و نه از فرنگ است راست خود را در تنی نزدیکی - و راه قربت صوری سیار که نزدیکی هر
 گرانی دل و شان است - قربت معنوی از دل گرانی در امان است - نظم
 انکس که گران است و بدانند که گران است و الله که گران است و سبک - روح روان است
 و انکس که گران است و ندانند که گران است و الله که گران است - گران است - گران است
 ای درویش شک بمان - یقین را که عین نفس تو یقین است - و از دیگران منکر اگر مردی

عیب پوش - و اگر درونی اندر زبانش عیب کسان منکر - و احسان خویش - و به
 فرو کن - بگر بسیار خویش -

آمنه روزی که بجیری بدست خود شکن آن روز بشو خود بدست
 خوشین آراسته شو چوں بسیار تا کند در تو طبع روزگار
 اسخیز - و ظلم کشا - و از آه مظلومان خدایا که ظلم نمودن از خدا بیخبر نیستی
 مظلومان را که بگو کردن بایه و در بدست بنیاد ستم غرضی اساس و بنیاد
 و ظالمان را عذاب الهی در کین است - انظرو

مکن که آه فقیر بپوشیده بر لب تازد
 ز شیر آه یتیمان گریخته تری
 چو زبانی از آن ناله سحر گاه
 بوقت نیم شب گریه بیدار است
 هزار چوشتن فولاد گریه بپوششی نو
 هزار بر سر مظلوم ساکن است ظالم
 اگر بجل نکند سائل ستم دیده
 ز بار جور لیلیاں مثال عسید الله
 هزار چوشتن فولاد گریه بپوششی نو
 هزار بر سر مظلوم ساکن است ظالم
 اگر بجل نکند سائل ستم دیده
 ز بار جور لیلیاں مثال عسید الله

ای دور و شب - هر یک عجز غایت از آن و بخار نفس از عبادت جویست - همه وقت مرگ را
 یاد کن - و تر کسایه بپوشیده و بیدار کن سلاح از ظلم ساز و از حقین دل تنگ ساز
 نادان را زنده دال - و نفس را مراد و ده - بر زبیر جابل اعتماد کن خود شناسی را بر یک
 بزرگ ال و طاعت حق تامل - و حقتم شمار - و در همه کار پایداری از حق طلب و از حق
 دوست و دشمن تر باش - و از نادان مغرور و اکتنا بی نما - و ناشنیده و نادیده گو
 بعیب خود دنیا باش - و عیب کسان بخوش - و ربا می -

اندر ره حق لطف آغاز کن - چشم بد خود به عیب کس باز کن
 تردل هر بنده خدا میداند - خود را تو درین میان انبار کن
 ای عزیز - قول از راستی باز گیر - در جواب سخن تجمل کن - تا نپرسند گوئی تا خوانند
 مرد و مفروش آنچه خفند - در گذر تا گذارند - آنچه خود نه نهاده - بر دیگر ناکرده را کرده
 بشمار - دل را باز بچه دلو مساز - در نهان بهتر از ظاهر باش - نهان مکتب خفیه را
 از کس نپوش - از فرمان نفس خد کن - دشمن را اگر چه حقیر باشد - خواهش شمار - با شناس
 همه خف - اندک را به از بسیار - دیگران دال غم بهیچ وجه خود - دوستی خود را در کم ازاری
 شناس - خود را از حال خود غافل مدار - سعادت دنیا و آخرت را در صحبت و دانش شناس -

بطاعت خود مغرور مشو - عمل خود را بی خطا بزرگان میار - رباعی
 غما دشمنان عمل خویش را بحسب خلق اعمال را بنهفته ز هر چشم و گوش به
 از طاعتی که بر فریب خلق است - آواز خنک در مرقع ناو خوش به
 ای عزیز از نادان - و امان فراموش و با جهال دشمن - سخاوت پیشین فقر را خردان -
 بکم خدا را رضی باش - نیک خلق - و کم ازاری پیشین کن - اگر شادی خواهی - رخ کنش - و اگر غم
 صابر باش - کس روادار - آنچه بخود روا ندارد - تا توانی از خود لاف مزن - رباعی -
 عیب ست یزید - بر کشیدن خود را - و ز جمله خلق پر گزیدن خود را
 از مویک دیده بسیار آموخت - دیدن همه پیشه مرا و دیدن خود را
 ای مومن صادق - تا بلی یابی - سخن سخت کس را بجهل کن - بنده حقش فرست
 عمل مشو - مالی را غایت دال - و نذر نی را غنیمت شمار بدال که نیرا دوست کم است و یک
 دشمن بسیار - از مردم کو کسب مگر - حرمت حسنه قدم نگذار از تو صفت باش زبال از
 سخن نگذار - مردمان را در غیبت آس گو گو که در روی تو آتی گفت - بگوئی سخن شناسی و نا
 شکری را بخود داده - بنیان دزدان سر زش کن - در پیش را نوسید گردان - حاجت برادران دشمن را

کار بزرگ دال نهکوی خود را بخت برزیاں میا چوں مرد مال اور بدی دیدی
 خد کن خلق را بخود امیدوار گردان - و عقوبت باندازه گناه کفایت کسان شادی منماید
 در درویشی خود را خوار نگردان - شرک شهوت با - ولذت با - نفسانی کن - رباعی -
 گریه بر شهوت دهو خواهی کن از من حیرت که بے تو خواهی رفت
 بنگر چو کسی داز کجا آید میدان که چه میکنی کجا خواهی رفت
 اسے غریزہ پیشین گال آیا کن - و خانه اطاعت خود آباد کن - بنگر بحر بان کجا شدند و چرا
 از نو جدا شدند - وی کجا رفت و امر در کجای رود کار و نشد شمار مینماید - ماند میصاف بی
 شد - و صحبت دیرینه ماند - نماز را قضا هست - و صحبت را قضا نیست و چنانچه هر
 را از کف دادن روانیست - شعر
 نماز را به حقیقت توان قضا کردن قضاے صحبت یا راں نمی توان کردن
 ای درویش حق تعالی خواست که قدرت خود نماید - عالم را آفرید - و خواست که خود را
 نماید - آدم را آفرید - غرض آن علی از همه تا بیا می است - اما ظلم و دینش معفو است
 است - لا جرم بر عتبه اجاب است که اگر امید و حاجب است که تخم عبادت باشند - و عابد
 حق تواند - باشند - بیاں تقوی پوشند - و در عبادت تحمل و عطا کنند - از
 دوست غدر خواستن بیرونی است - از آسمان کلاه می بار و اما بر سر آن که سرفرو
 آورد - عبادت چیست ؟ از حقیقت گفتن شریعت چیست ؟ بے بدی - حقیقت چیست ؟
 بخودی - شریعت و حقیقت آسمان نیست و بے شریعت در دوزخ مبتلان است حقیقت دریا
 است و شریعت کشتی اگر کشتی در دریا نشی - (بستی اگر بیا روی در آبی - اگر از در آبی در بر کشتی نمانی
 در کشتی و در کشتی در شریعت است و باید طریقت را پیروی اگر با خدا نیاز داری - پیران را
 نیاز آید - پیران پیشینانند - و پیر غوی دل - از آل مطلب طریقت - و زین
 مطلب مقصد - اصل حال - دل از جاں پرسید - که اول این کار چیست و آخر کار

چسبیت - وثمره این کار چسبیت - دل جواب داد - که اول این کار فساد است و آخر
 این کار وفا است - وثمره این کار بقا است - دل پرسید که فساد چیست و فایده چیست
 و بقا چیست - جاب جواب داد که فساد از خودی خود رستن است و فایده در دست
 را در میان بستن است - و بقا بحقیقت حق پوختن - چو از خودی بربدی
 برویت رسیدی - بعد از این اشارت را بدین راه نیست - و تر بال زین کار
 آگاه نیست مست باش و خمرش - کم باش و محوش شکسته باش خاموش زمر که
 سبوی - درست را بدست بر ند و شکسته را بدوش - اگر داری طرب کن و اگر نداری
 طلب کن - گل باش - خار میباش - پار باش - انبار میباش - یار از ارمباش یا ر
 فروشی اسلام است و خود فردی کفر تمام است - اگر یار اهل است کار سهل
 است - صحبت یا اهل تاب جانست - و با نا اهل تابش جال - رباعی
 صد سال اگر بود آلتی نخل بود آلتش سوزنده مرا سهل بود
 با مردم نا اهل مبادا صحبت کنم بزرگ بهتر صحبت نا اهل بود

و کمر
 با عشق جان ما اگر هم نفس یک حرف بس است بی بود تو کس
 با تویی گشت بر ما نرسی در ما تو کس زی که بر ما نرسی
 چشم خود دیدار که هر آفت که مردم رسید - از چشم خود رسید چشم در داد است و چشم خود
 دو نیست - آدم علیه السلام را چشم بد رسید - به تو به شفا یافت و الیس چشم
 خود رسید - ملعون گشت - قال طفتنی من نار خلقت من طین - لاجرم گفتار
 لعنت است - کار که دشوار است - تا از خودی بهتری بار است - هر آنچه
 پیش آید باید که حق ازاں پیش آید - اگر در زنده خدایا خاک شوی بهتر از
 خود پستی که خاک شوی - چو از خود بربدی بدست رسیدی - رباعی

عشق آمد شد چون غم - اندر گشت دوست - تا که مرا همی و پر کرد ز دوست
 اجزای وجودم همگی دولت گرفت - تا بهت زمین زمین باقی به دوست
 ای در دیش خوش عالمیت - نیستی - که هر گاه که ایستی - گوید که نیستی از خود
 تا مولود گام است - انا تولدت دنیا خواهی - که تا در سراسر واد و کام است
 عاقبت خود را فاسا ساز - که هر کار در سر انجام است - در رنگ دوست منگر در
 نقد دوست نگر - بهاریت نازیدن - کارزها است - داز و بدن جان نگریدن
 کار مردال است - هر که پیدا شد که حق را - بخویشتن نشاخت - نه حق را نشاخت
 و نه خود را - تا که بجان زنده است - از زندگانی محروم است - تا که بجان داد
 از زنده است جمیع قوم است جوانمردا - درخت نیستی از بیخ برکن - دور است
 آنگون که هر که باعث در آ میخت - اورا پیدا میخت - دورش آنگون عاقبت
 از د - گر نخت - لا ابالی بودن صفت این پادشاه است - و عاشق کشتن به این
 درگاه است - بلم قطره قطره و باد و سلم در یاد و یاد می گذارد - اگر سببه عشق
 غلامی بخود - و اگر ادبی قصاصا بگو - تا بر جان می لرزمی - حقا که مد و جوئی از می بول
 حسین منصور را - بر ندال برودند - پیچده روز در زندان بود - روزی شبی علیه الرحمه نزد
 او رفت و گفت محبت چیست - جواب داد که قدا بیا - تا بگویم - دیگر روز چو منصور را
 بیا خود را بر بند شیلی نزدیک او رفت و گفت فردا آمد - جواب بگو گفت او لها
 صبل و آخر با قتل - اول رسن است و آخر دار اگر سر او داری بیا که نه
 و اگذار

از دوست بگران خیال خورسندم - صد حقه و هم اگر کنون بکشندم
 سخن صلاح بکشند - اما نه قبول کن نه انکار - ترا مانا انکار - و قبول چه کار - علیه الرحمه
 چه داند - هیچ - اینست که گفتیم پیش ازین هیچ - الله را نه که عشق حاجت است

دهنه بکری است - قصه تمام است - چه فی سببی - آن حقیقت که عبد اللہ بر اسلام
 است - عیش و کسری در آن ممدوم است - سبیل در بالا وین و در با زمین ممدوم
 من دانند که من جویم - اگر من خود را بشناسم ز شادی و نشاط بگذرانم اگر من خوب
 خود را اور با شوق - رو به آرزو دو عالم بر تافتی - راه معنی بخودم و در حقیقت
 کشورم - دهر چه کردم با کور تو گم گم نمود - و از بنیاینها نتوانم گم کرد -
 بنیایان درویشانند - و درویش آن کسانند که اگر فوت بشود از ایشان
 کجما - و بدیشان شود در دنیا - و اندک با نیما رفته نگردد اندک - و هر یک
 را بچو دهنه و چو دهنه - دنا ز دهنه دهنه - نه بشهر شاد با نیت
 تو حقیق - دهنه بر فوت مرا نیت تا سق - اگر نیت دهد - صبر جویند -
 و اگر محبت و بدستگر گویند - هر شیاری است اند - و بیداران روز
 است اند غنی دلال ننگدیند - و آه گویا هوا پرستند - و یا کاند
 که از نیت و نیت رستند - و از قفس بیرون پرستند - و قرآن چایم
 شکستند - و در برم می مع اللہ بنشینند - شبها بر فلک طاعت مانند -
 و روز با بر سر نیت شایند - نه شیخ گویند - خود را و نه مولا -
 یقینون و ضلالمین اللہ و رضوانا - همه شمعند - و ایشان را نیت نیت
 کارشان همه نیکو - هیچ از رشت نیت نیت ایشان ذکر دایم و اکثر اوقات
 در دنیا حاکم - و آسمان ببرکت ایشان حاکم - و زمین از بعت دل ایشان
 حاکم - و دلهای ایشان از غم الوهیت خور - و الف تاملت ایشان از
 بنیم قیادت چو تون این طالعیه الهیاند - و در بحر شوق ابیانند - و با وجود
 هر یکا خطب باز آید - از یکدیگر و طالعیه خیر خوانند - غزل
 مر جات و مر جات را داده اند - ترک دنیا کرده اند و از همه آزاده اند

روز با باروز با نبشته اندر گوشت
نقش خود را کرد روح را داده تح
طریقه العین بوده غافل ز حقیقت اولی
کلیان ز لطف مجول نوح غافل نیستند
ز آب تاب تپائی اللطیف کز در خیال
راخته دیدند و ذوق یافتند از انس او
رینا گویند از آل لیساب عیدی بشنوند
تا بدینیا آورند از گانه گنم عدم

بسر الفار الوعدالی که اینها کیستند
فرقه بلیه کرد فروز زمره دل شاد اند

مذکر کردن ملک بر مرند حرام است - تو او را بنده باش - همه عالم غرا - از
رسیده تا مولاد و گام است - اینجا لذت مجوس دنیا سرائی تا کامیت -
ما قبت خود را فاساز که کار و سر انجام است -

گرس که همیشه بر مراد دل رفت از خانه عمر خویش بی حاصل رفت
دامس که بیک نفس برگشت ز حق گشت و حیران شد و بر اطل رفت
شریعت - بیت المقدس - و طریقت بیت الحرام - هر که ترا یافت - به حقیقت
شریعت و طریقت هر دو بر و حرام - باز به او از شاه عهد کند و عهد لیساب را خود عهد کند
بافزودم بریده از عالم راز باشد که بر من ز شیب خیمه به فراز
انجا جوینا قتم کس محرم راز زان در که در آدم بر آن ز قتم باز
برگشت از نظم عالی ست هر نامیت - و هر طریقت که از شریعت غایت است خود
الامیت - شریعت است - که بد رفاه شوی و طریقت آل که بر سر بنای شوی

تبطا پر است ارد - انیک شریعت باطن صاف شو - انیک طریقت - چون
ظاہر را بیاطن - راست کردی - خدا بی شو - زول - انیک طریقت دنیا را دوست
میداری - بده تا بجا ند - طالب علم عزیز است - طالب مال ذلیل - علم بر ترنج
است - و جمل بر کردن غل خود را - در علم غریب سازی تا نمانی در ذل -

اول تو ریخ خلق یاری مطلب
وز شاخ بر بنه سایه داری مطلب
عزت رفعت است و خواری مطلب
بانوت خود لیا زو خواری مطلب
اگر خدا ندادی پیران را نیازی شریعت را استاد طریقت اسپر لعل را شیر
آنکس به بندگی و ارادتش باشد
بانی که بد خلق چه کاش باشد
اگر بده اعتبار در بانی کن
آل خواص بود که اختارش باشد
په اراده حق تو را فانی باشد - از بچوب که متفانی باش - را فانی شود خوش باش که
یک هفته مستقلی آید که تو را فانی باشی - هم در مقامات گفته - لطم -

یارباز شراب عشق شرم کن
از هر چیز عشق خود تهی و ستم کن
ای واقف اسرار ضمیرم کس
از هر کس هم تو به ده و غدر پذیر
دانی که ترا عشق چه مضر ماند
در بند هوا کس نفس اماره بیاشن
در دیش بروقت عبادت بگذار
ای آنکه تو بختری و نعمت داری
یک بار به بند عشق پاکتم کن
در عشق خود تبت ستم کن
در حالت مجر و دستگیرم کس
ای تو به ده و غدر پذیرم کس
گر نفس و هوا را بکشی می شاید
تا هر تو در صفای دین بکشی
سبک کمرش در همه ساعت بگذار
شکر آن نعمتش به طاعت بگذار

ای غریب طالب نیاز بخور است و طالب عشق می فروز است و طالب بی از بر و جمال دور
این طائفه در با است - و دیگر با است چو پر که ندارد و هر او را معرفت و هر آب که نه از

یاسین دوست چل طاعت به امید بهشت فردوی است - از دوستی دوری است
 چند بر نفس هوا تنگ زنی در دست پامید و در آتشی زنی
 خیزد و لبست را و دل خویش برایش رحمت خدا آتشی زنی
 و نیز بهشت بهر آفریده اند و وزخ لبست بهشت و زخ لبست بهشت
 زبانه ادبی کس بجای نرسید و لبست او بهشت بهر کس نرسید
 بهشت ملک باو شای او لبست تا لبست بهر کس نرسید
 باور عشق او مجر و نشوی پرگند خوی خود تو به خود نشوی
 و نیامه نبست بر دو که او در بند قبولی باش تا در نشوی
 و آن و بار تو در عشق آید سهل است که با تو عمر بهشت آید
 بهشت گدای تو بهشت حق از جمله جلال بهشت تو مرا شگ آید
 که تو را بهشت بهشت کار بزرگ است بهشت بهشت بهشت است -

نظم

و نیک و بد را نکو میداند تو خواه بگو خواه گویند اند
 بنده به نیاز او بنده نواز گرمیشد او همیشد او میداند
 یا تو انیس خاطر نمکنیم بے یاد تو با رخ کس نشنم
 بر یاد تو فریاد تو دارم شب روز شمع غم تست بر سر بالقم
 را سر سودا کس و کس بهشت در عشق تو پروا کس و کس بهشت
 بز تو و کس جانگیر و در دل دل جانست تو شد با کس و کس بهشت
 هر روز من از روز پسین یا و کس پر در کس نزار فریاد کس
 از ترس گناه خود شوم نمکن باز از رحمت او خاطر خود شاد کس
 اخلق میا میتر که مخدور نشوی در خلق بمانی و از ال دور نشوی

با خلق جبال گو تو را ز دل افش
 خوف شد دل بس که ز غم غم غم
 شام که خواب دیدن ناگه
 کمال نه ز خلق هر که در گردن تست
 فردا نه می ز دوزخ امروز اگر
 اندر روفق و دیده نا دیده کند
 خاک ره او یا پیش که شایان جا
 با فاقه درو هم ششم کردی
 این مرتبه مقربان در تست
 با صنع تو هر چه زان به دارد
 اسے فاقه ذوالجلال نوید کن
 گشتم بهوش گرد و دیده نیکایه
 تاجی با نذر زهر یار به نفع
 بر خیز که درین شهر به نیت
 یار به تو مژد و روح و دم
 من بے تو دے قرار تو اطم کرد
 گر برتن من زبال شود بهوش
 تو راه نرفته ازال نمودند
 بر خیز به اخصاص تو انعام دیا
 حضرت قطب الحقیقین و قدوة السالکین
 خواجہ نظام الملک سی رحمة الله علیه میفرماید که در عبادت دلیاکوش و هذر نویش و

و عیب م پیش - و دین بدینا مقوش - بالنظام هر که ده خلعت شمار خود
 بگذرد - و در دنیا و آخرت کار خود سازد - با خدا الصدیق - با خلق به انصاف
 بنفس خود لقیتر - با درویشان به لطف - با زیرکال خدمت - با خرداں شفقت
 با دوستاں به نصیحت - با دشمنان به حلم - با عالماں به تواضع - با جاهلان بخاوشی
 پرسید که در حق دنیا چه گوی - گفت چه گویم - در حق چیزی که بر کج بدست آرند
 و زحمت نگا دارند - و محسرت بگذارند - بالنظام سرمایه منعم شمار و طاعت حق غنیمت
 دان - صلاح نفس عباد خوبست - عباد به قمار سالان بگویند - آنچه نتوان شنید
 باشندند نادیده گویند - عیب سال مجوس - و عیب خود دنیا باش نالوانی
 نیاز خود بر خلق عرض کن - خود را با نیک و بد ساز - بهیوده گوئی سر همه آفتنا دانی -
 طاعتی شمار خود ساز - ناپرسیده بگویند - تا خوانده هر و سرمایه سپردیده - سود
 که در آخرت زیال دارد گردان بگیرد - خود را اسیر شهوت مساز - نفس را مراد
 مده - سخن نیک است - و روانه از کسل است - یک حرف لیل است -

ایسے لباساں شمار از دوش هم تراخته
 تراکش سودا گران کو تہ عرض اعلیٰ
 از جہولی بر طلق حق نرفته یک قدم
 پس خیالت ہا کہ بینی گریہی ناگہاں
 شرم باد از حقارت آدمی را بر سر
 یا اہل شطرنج بازی مکنی اضرار یا
 عاقبت بینی تو ماتمخ او و غای حاجتہ

CALL No. {

ف ۲۹۷۳۲

ACC. No. ۲۵۳۲

AUTHOR

الضاري، خواجہ عبد اللہ

TITLE

ملفوظات شیخ الاسلام

۲۵۳۲

۲۵۳۲

الضاري، خواجہ عبد اللہ

ملفوظات شیخ الاسلام

Date	No.	Date	No.

AT THE TIME

MAULANA AZAD LIBRARY ALIGARH MUSLIM UNIVERSITY

RULES:—

1. The book must be returned on the date stamped above.
2. A fine of Re. 1-00 per volume per day shall be charged for text-books and 10 Paise per volume per day for general books kept over - due.

